

EĞİTİMDE SOSYAL AĞLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: FACEBOOK ÖRNEĞİ

Sami ACAR¹, Aylin YENMİŞ²

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, eğitimde sosyal ağların kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada eğitimde kullanılan sosyal ağlardan Facebook örneği ele alınmış ve öğrencilerin bu sosyal ağa ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada, teorik bilgiler alanyazın taraması sonucunda elde edilen yazılı kaynaklardan, öğrenci görüşlerine ilişkin veriler ise Sacide Güzin Mazman(2009) tarafından geliştirilen “Facebook Kullanım Amacı ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı Ölçeği”nden çalışmaya ilişkin maddelerin (15 madde) öğrencilere yüz yüze uygulanması ile elde edilmiştir. Araştırma bu özelliği ile betimsel bir araştırma olup mevcut durum hakkında bilgi vermeyi ve muhtemel gelişmeleri de ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Büro Yönetimi Eğitimi Bölümünde 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 4.sınıfta okuyan 40 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma bulgularına göre; eğitimde sosyal ağların (Facebook) kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler açısından pozitif yönde olduğu, Facebook üzerinde öğrenciler arasında yardımlaşmanın ve paylaşımın gerçekleştiği görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, öğrenci-öğretmen etkileşimi ile ilgili olarak öğrencilerin Facebook üzerinden kurdukları etkileşimleri olumlu buldukları, öğrencilerin Facebook üzerinden kaynak ve bilgi paylaşımında buldukları ve birbirlerinin paylaşımlarından yararlandıkları istatistiksel çözümlenmeleri içeren araştırma bulguları ile desteklenmiş ve kanıtlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde sosyal ağlar, facebook, öğrenci görüşleri.

A RESEARCH STUDY ON DETERMINE OF STUDENTS OPINIONS FOR SOCIAL NETWORKS IN EDUCATION: SAMPLE STUDY OF FACEBOOK

Abstract

The aim of this research is to determine of students opinions about social networks which are used in education. Facebook which is used in education and educational social network, is discussed in this study and determined of students opinions for this social network.

In this study, theoretical information which are related to social networks, specially Facebook, are obtained from written and printed resources in the library and internet, and these are summarized and presented. The data on students opinions are obtained through “Purposes of Facebook Usage and Educational Usage of Facebook Scale” which is contain 15 items and applied to students face to face and developed by Sacide Güzin Mazman (2009). This research is a descriptive study with this feature, and aims to provide information on the current situation and also explore the possible developments of applications.

Study group in this research are consists of 40 students who are studying in the department of Office Management Education in Faculty of Commerce and Tourism in Gazi University, and registered the 4'th class in the spring semester of 2012-2013 education year.

¹ Yrd.Doç.Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Tekn. Eğitimi, samiacar@gazi.edu.tr

² Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Büro Yönetimi Eğitimi Bölümü, aylin-yenmis-92@hotmail.com

Research findings show that students opinions on Facebook usage are positive for communication, collaboration, share of educational materials and innovation in education. In other words students are assisted each other and shared information on Facebook, student-teacher interaction is positive for them, they are shared resources and information and followed each other. These findings were supported and proven by statistically.

Key Words: Social networks in education, facebook, student opinions.

Giriş

İnternetin ortaya çıkmasıyla birlikte iletişim biçimlerinde ve günlük yaşantıda pek çok değişiklik olmuştur. İnsan ilişkilerinde yüz yüze iletişimin yerini teknolojik araçlarla yapılan iletişim şekilleri almaya başlamıştır. Bu da internet üzerinden kurulan yeni tür ilişkileri beraberinde getirmiştir (Murray, 2008: 8-12). Sanal ortamdaki bu yeni iletişim biçimlerinin merkezinde ise sosyal medya içindeki sosyal paylaşım ağları bulunmaktadır.

Sosyal paylaşım ağları, insanların internet üzerinde yarattığı sanal toplumsal yaşamdır. Bu ağlar içinde kişiler, kendilerini tanımlayarak, aynı kültür seviyesinde rahatlıkla anlaşabilecekleri diğer insanlarla internetin sunduğu olanaklar aracılığı ile iletişim kurarlar.

Ülkemizde ve dünyada internet kullanıcılarının sayısı ve bu kullanıcıların internette geçirdikleri süre hızla artmaktadır. İnternet kullanımındaki artışa paralel olarak; kullanıcılara kendi içeriklerini oluşturma, sosyalleşme gibi olanaklar sağlayan sosyal paylaşım ağlarının da giderek yaygınlaştığı görülmektedir (Amichai-Hamburger ve Vinitzky, 2010). Sosyal paylaşım ağları, kullanıcının profil oluşturabildiği ve kendisini diğer kullanıcılara bağlayan kişisel bir ağ kurabildiği, online konular olarak tanımlanmaktadır (Lenhart ve Madden, 2007).

Sosyal ağ kullanıcılarının çoğunun gençlerden ve öğrencilerden oluşması ve kullanıcılara zengin etkileşim imkânı sunması, bu ortamların eğitim amaçlı kullanımını akla getirmektedir. Sosyal ağ sitelerinin her yaştaki öğrencinin hayatında öneme sahip olması, bazı eğitimciler arasında büyük ilgi uyandırmıştır (Selwyn, 2009). Joly (2007) birçok araştırmacının bu sanal ortamların kullanıcılar üzerindeki etkisini merak ettiğini belirtmiştir. Ayrıca bu araştırmacıların, gerçekten önemli bir etkisi var ise sosyal ağların eğitimin içerisinde olması konusunda hem fikir olduklarını ifade etmiştir. Ajan ve Hartshorne (2008) sosyal ağ sitelerinin yükseköğretimde işbirliği ve dayanışmayı geliştirmek için kullanılabilirliğini belirtmişlerdir. Grant (2008, akt. Mazman, 2009) ise sosyal ağların eğitim-öğretim ortamlarında kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler arasında daha etkili bir iletişim sağlayacağına, bu sosyal ağlar sayesinde öğreticilerin öğrencilerini daha iyi tanıyabileceklerine dikkat çekmektedir. Ferdig (2007) sosyal ağ uygulamalarının; yapılandırmacı yaklaşımdaki birçok pedagojik noktaya yakından ilişkili olduğunu belirtmiş ve bu araçların aktif öğrenme, sosyal öğrenme, uygulama ve öğrenme toplulukları gibi pedagojik yaklaşımları desteklediğini ileri sürmüştür.

Bazı araştırmacılar sosyal ağlar, özellikle de Facebook ile yükseköğretim arasında güçlü bir bağ olduğunu belirtmektedir. Örneğin Mazman (2009), bazı derslerin belirli boyutlarının, özellikle lisans seviyesindeki öğrencilerle Facebook ortamında yürütülebileceğini ve bu esnek ortamdaki öğrenmelerin çeşitli boyutlarıyla irdelenebileceğini dile getirmektedir. Baran (2010) ise, Uzaktan eğitim adlı lisans dersinin Facebook grubu ile desteklenerek işlenmesi ile ilgili bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmanın sonuçları birçok öğrencinin Facebook'un bilgi paylaşımı için uygun olduğunu düşündüğünü göstermiştir. Ayrıca bu çalışmadaki birçok öğrenci, arkadaşları ve öğretim elemanı ile iletişim halinde olmak için Facebook'un etkili bir araç olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte anlamlı sayıda öğrencinin, yüz yüze dersleri Facebook destekli derse tercih ettiğini ortaya koymuştur. Sosyal ağlar ve yüksek öğretim arasında var olduğu belirtilen bağlantının, benzer akademik araştırmalarla incelenmesi; bu ortamların eğitim-öğretim için kullanılmasının öğrenci ve eğitimcilere ne gibi katkılar sağlayabileceğinin belirlenmesi açısından yararlı olacaktır.

Sosyal ağlar iletişim becerilerini geliştirir, katılımı ve sosyal bağlılığı genişletir, akran desteğini güçlendirir ve işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlar. Ayrıca sosyal ağ siteleri, üniversitelerin desteği olmadan da kolay ve ucuz bir şekilde kullanılabilmekte, öğrenciler için eğitim süreçlerine kolaylıkla entegre edilebilme ve bu türdeki kullanımlar hızla yaygınlaşmaktadır (Yasemin vd., 2010: 2).

Eğitimde sosyal ağların (facebook) kullanılmasına ilişkin ilgili alanyazında bir çok çalışmasına karşın Büro Yönetimi Eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerin Facebook sosyal ağına ilişkin görüşlerini inceleyen spesifik bir çalışmaya rastlanılmadığından bu araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur:

“Eğitimde sosyal ağların(facebook) kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri nedir?”.

Amaç, Önem ve Sınırlılıklar

Amaç

Araştırmada temel amaç eğitimde sosyal ağların (facebook) kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Bu ana amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar ise şöyledir;

- İletişim açısından öğrencilerin sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri nedir?
- İşbirliği açısından öğrencilerin sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri nedir?
- Materyal paylaşımı açısından öğrencilerin sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri nedir?
- Eğitimde yenilikler açısından öğrencilerin sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri nedir?
- İletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler boyutlarına ilişkin öğrenci görüşleri cinsiyete, yaşa ve cinsiyet*yaş ortak etkisine göre farklılık göstermekte midir?

Önem

Sosyal ağlar iletişim becerilerini geliştirir, katılımı ve sosyal bağlılığı genişletir, akran desteğini güçlendirir ve işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlar. Facebook; bilgi paylaşımı ve iletişim açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Sosyal ağ uygulamaları; aktif öğrenme, sosyal öğrenme, uygulama ve öğrenme toplulukları gibi pedagojik yaklaşımları desteklemektedir. Kullanıcılara zengin etkileşim imkânı sunduğu için tercih sebebidir. Yükseköğretimde işbirliği ve dayanışmayı geliştirmektedir. Öğrenciler ve öğretmenler arasında daha etkili bir iletişim sağlamak ve öğrencilerin akranlarını daha iyi tanımasını sağlamaktadır.

Bu araştırma eğitimde sosyal ağların (facebook) kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesine yönelik olup, bu sosyal ağlar içerisinde yaygın kullanımı ve eğitsel açıdan uygun bir yapıya sahip olan Facebook kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymaktadır. Bu özelliği ile araştırma güncel teknolojilerin eğitim ortamlarında kullanılabilirliğini incelemekte ve bu açıdan önem arz etmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi’nde eğitim gören;

- Büro Yönetimi Eğitimi bölümü 4. sınıfta öğrenim gören 40 öğrenci ile,
- 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi ile,
- Sosyal ağlardan Facebook ve bu ağın eğitsel kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik uygulanan ölçek verileri ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma modeli

Araştırmada eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri, Facebook sosyal ağı dâhilinde iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler boyutlarında belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda, yüzyüze anket uygulaması ile tek grup üzerinde bir seferlik ölçümü içeren betimsel (durum tespitine yönelik) “Tek Grup Son Test Araştırma Modeli” kullanılmıştır.

Tablo1. Araştırma Modeline İlişkin Desen

Çalışma Grubu	Ölçüm/Verilerin Toplanması
Tek Grup (Gazi Üniversitesi/TTEF/Büro Yönetimi Eğitimi Bölümü 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Dönemi 4. sınıf öğrencileri)	Son Test (06.06.2013 tarihinde tek seferlik yüzyüze anket uygulaması ile)

Çalışma grubu

Araştırma Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Büro Yönetimi Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. İlgili bölümde 4. sınıfta kayıtlı toplam 82 öğrenci olup, araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu ise derslere sürekli katılan 4.sınıf öğrencilerinden rastgele seçilen 40 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada, öğrencilerin sosyal ağların (Facebook) kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla Sacide Güzin Mazman (2009) tarafından geliştirilen ve Ali Karakaş (2011) tarafından başka bir çalışmada da kullanılan “Facebook Kullanım Amacı ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Çalışmada “Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri Ölçeği” olarak ifade edilen ölçek bu ölçekten araştırmaya ilişkin boyutları içeren maddelerinden oluşmaktadır. Ölçeğin araştırmada kullanımı için gerekli izin alınmış ve uygulamada ölçeğin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçeğin likert tipi olması ve değerlendirmede derecelendirmenin kullanımı nedeniyle güvenilirlik katsayısı belirlenirken Cronbach Alpha değeri esas alınmıştır. Ölçeğe ilişkin güvenilirlik katsayısı ($\alpha=0,88$), ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (Ölçeğin alt boyutlardaki güvenilirlik katsayıları: iletişim $\alpha=0,79$; işbirliği $\alpha=0,68$; materyal paylaşımı $\alpha=0,75$; eğitimde yenilik $\alpha=0,75$).

Araştırmada, eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini içeren ve yüz yüze anket uygulaması ile elde edilen veriler SPSS istatistiksel analiz programında analiz edilmiş, çözümlenerek yorumlanmıştır. İstatistiksel analizlerde, frekans, yüzde ve çok faktörlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırmada çalışma grubu öğrencilerine yüz yüze uygulanan ölçek ile elde edilen verilere ilişkin bulgular, demografik özellikler ve sosyal ağ (facebook) kullanımına ilişkin görüşler olmak üzere iki ayrı başlık altında aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri; cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelenmiş, elde edilen bulgular yorumlanarak aşağıda verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo2. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (n)	Yüzde (%)
Kız	23	57,5
Erkek	17	42,5
Toplam	40	100,0

Tablo 2’deki araştırmaya katılan öğrencilerin (40 öğrencinin) cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde; çalışma grubu öğrencilerinin yarısından çoğunun kız öğrencilerden oluştuğu görülmektedir (%57,5). Erkek öğrencilerin oranının ise, kız öğrencilere göre biraz daha düşük olduğu (%42,5) buna etken sebep ise ilgili bölüme ağırlıklı olarak kız öğrencilerin kayıt olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo3. Yaşlarına Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yaş	Sayı (n)	Yüzde (%)
18 – 21 arası	19	47,5
22 – 24 arası	20	50,0
25 ve üstü	1	2,5
Toplam	40	100

Tablo 3’teki verilere göre; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun 22-24 yaş grubunda olduğu (%50,0), 18-21 yaş arasındakilerin oranının (%47,5) da bu orana yakın olduğu, 25 yaş ve üstü grupta (%2,5) yok denecek kadar az öğrenci olduğu görülmektedir. Bu da araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık tamamının genç ve yakın yaş grubunda olduğunu göstermektedir.

Sosyal Ağ (Facebook) Kullanıma İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırmada, öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşleri iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler olmak üzere 4 ayrı boyutta incelenmiştir.

Öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşleri iletişim boyutunda incelenmiş ve elde edilen analiz sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo4. İletişim Boyutunda Öğrenci Görüşleri

S.NO	İFADELER	KK	K-	K	K+	TK	TOPLAM
1	Sınıf arkadaşları arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar.	3 (%7,5)	1 (%2,5)	5 (%12,5)	14 (%35,0)	17 (%42,5)	40 (%100)
2	Öğretmen-öğrenci arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar.	7 (%17,5)	8 (%20,0)	8 (%20,0)	10 (%25,0)	7 (%17,5)	40 (%100)
3	Okul ve okul arkadaşları ile ilgili gelişmelerin takip edilmesine katkı sağlar.	2 (%5,0)	2 (%5,0)	6 (%15,0)	10 (%25,0)	20 (%50,0)	40 (%100)
4	Sınıf içi tartışmaların yürütülmesine katkı sağlar.	15 (%37,5)	6 (%15,0)	7 (%17,5)	9 (%22,5)	3 (%7,5)	40 (%100)
5	Ders materyallerinin ve kaynaklarının iletilmesine katkı sağlar.	7 (%17,5)	8 (%20,0)	5 (%12,5)	15 (%37,5)	5 (%12,5)	40 (%100)
6	Okul, sınıf ya da dersler ile ilgili duyuruların yapılmasına katkı sağlar.	2 (%5,0)	4 (%10,0)	7 (%17,5)	12 (%30,0)	15 (%37,5)	40 (%100)
7	Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesine katkı sağlar.	9 (%22,5)	10 (%25,0)	7 (%17,5)	11 (%27,5)	3 (%7,5)	40 (%100)
TOPLAM PUANLAR:		45	39	45	81	70	280
(%)		(%16,0)	(%14,0)	(%16,0)	(%29,0)	(%25,0)	(%100)

KK: Kesinlikle Katılmıyorum, **K-:** Katılmıyorum, **K:** Kararsızım, **K+:** Katılıyorum, **TK:** Tamamen Katılıyorum

Tablo 4'teki öğrencilerin iletişim boyutu ile ilgili görüşleri incelendiğinde;

1. "Sınıf arkadaşları arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 17'si (%42,5) Kesinlikle Katılıyorum, 14'ü (%35,0) Katılıyorum, 5'i (%12,5) Kararsızım, 1'i (%2,5) Katılmıyorum, 3'ü (%7,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
2. "Öğretmen-öğrenci arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 7'si (%17,5) Kesinlikle Katılıyorum, 10'u (%25,0) Katılıyorum, 8'i (%20,0) Kararsızım, 8'i (%20,0) Katılmıyorum, 7'si (%17,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,

3. "Okul ve okul arkadaşları ile ilgili gelişmelerin takip edilmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 20'si (%50,0) Kesinlikle Katılıyorum, 10'u (%25,0) Katılıyorum, 6'sı (%15,0) Kararsızım, 2'si (%5,0) Katılmıyorum, 2'si (%5,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
4. "Sınıf içi tartışmaların yürütülmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 3'ü (%7,5) Kesinlikle Katılıyorum, 9'u (%22,5) Katılıyorum, 7'si (%17,5) Kararsızım, 6'sı (%15,0) Katılmıyorum, 15'i (%37,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
5. "Ders materyallerinin ve kaynaklarının iletilmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 5'i (%12,5) Kesinlikle Katılıyorum, 15'i (%37,5) Katılıyorum, 5'i (%12,5) Kararsızım, 8'i (%20,0) Katılmıyorum, 7'si (%17,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
6. "Okul, sınıf ya da dersler ile ilgili duyuruların yapılmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 15'i (%37,5) Kesinlikle Katılıyorum, 12'si (%30,0) Katılıyorum, 7'si (%17,5) Kararsızım, 4'ü (%10,0) Katılmıyorum, 2'si (%5,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
7. "Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 3'ü (%7,5) Kesinlikle Katılıyorum, 11'i (%27,5) Katılıyorum, 7'si (%17,5) Kararsızım, 10'u (%25,0) Katılmıyorum, 9'u (22,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği görülmektedir.

Öğrencilerin iletişim boyutu ile ilgili her bir ifadeye ilişkin verdikleri değerlendirme puanları toplanarak elde edilen genel öğrenci görüşü puanları değerlendirildiğinde ise; yarıdan çoğunun(%54) olumlu bir görüşe sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşleri işbirliği boyutunda incelenmiş ve bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo5. İşbirliği Boyutunda Öğrenci Görüşleri

S.NO	İFADELER	KK	K-	K	K+	TK	TOPLAM
8	Akademik çalışmaların desteklenmesine katkı sağlar.	12 (%30,0)	10 (%25,0)	9 (%22,5)	8 (%20,0)	1 (%2,5)	40 (%100)
9	Ortak ilgi ve gereksinimlerin doğrultusunda akademik gruplar oluşturulmasına katkı sağlar.	4 (%10,0)	5 (%12,5)	6 (%15,0)	12 (%30,0)	13 (%32,5)	40 (%100)
10	Dersler ya da diğer eğitsel çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulmasına katkı sağlar.	1 (%2,5)	3 (%7,5)	8 (%20,0)	17 (%42,5)	11 (%27,5)	40 (%100)
11	Grup çalışmalarının yürütülmesine katkı sağlar.	3 (%7,5)	5 (%12,5)	4 (%10,0)	18 (%45,0)	10 (%25,0)	40 (%100)
TOPLAM PUANLAR:		20	23	27	55	35	160
(%)		(%12,5)	(%14,4)	(%16,9)	(%34,4)	(%21,8)	(%100)

KK: Kesinlikle Katılıyorum, **K-:** Katılmıyorum, **K:** Kararsızım, **K+:** Katılıyorum, **TK:** Tamamen Katılıyorum

Tablo 5'teki öğrencilerin işbirliği boyutu ile ilgili görüşleri incelendiğinde;

8. "Akademik (derslerimle ilgili) çalışmaların desteklenmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 1'i (%2,5) Kesinlikle Katılıyorum, 8'i (%20,0) Katılıyorum, 9'u (%22,5) Kararsızım, 10'u (%25,0) Katılmıyorum, 12'si (30,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
9. "Ortak ilgi ve gereksinimler doğrultusunda akademik gruplar (topluluklar) oluşturulmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 13'ü (%32,5) Kesinlikle Katılıyorum, 12'si (%30,0) Katılıyorum, 6'sı (%15,0) Kararsızım, 5'i (%12,5) Katılmıyorum, 4'ü (%10,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
10. "Derslerle ya da diğer eğitsel çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 11'i (%27,5) Kesinlikle Katılıyorum, 17'si (%42,5) Katılıyorum, 8'i (%20,0) Kararsızım, 3'ü (%7,5) Katılmıyorum, 1'i (%2,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
11. "Grup çalışmalarının yürütülmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 10'u (%25,0) Kesinlikle Katılıyorum, 18'i (%45,0) Katılıyorum, 4'ü (%10,0) Kararsızım, 5'i (%12,5) Katılmıyorum, 3'ü (%7,5) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği görülmektedir.

Öğrencilerin işbirliği boyutu ile ilgili her bir ifadeye ilişkin verdikleri değerlendirme puanları toplanarak elde edilen genel öğrenci görüşü puanları değerlendirildiğinde ise; yarıdan çoğunun(%56) olumlu bir görüşe sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşleri materyal paylaşımı boyutunda incelenmiş ve bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo6. Materyal Paylaşımı Boyutunda Öğrenci Görüşleri

S.NO	İFADELER	KK	K-	K	K+	TK	TOPLAM
12	Öğrenme için zengin kaynak ve materyal erişimine katkı sağlar.	10 (%25,0)	10 (%25,0)	9 (%22,5)	8 (%20,0)	3 (%7,5)	40 (%100)
13	Öğretim esnasında zengin çoklu ortam desteğini sağlar.	6 (%15,0)	5 (%12,5)	8 (%20,0)	15 (%37,5)	6 (%15,0)	40 (%100)
TOPLAM PUANLAR:		16	15	17	23	9	80
(%)		(%20,0)	(%18,8)	(%21,2)	(%28,8)	(%11,2)	(%100)

KK: Kesinlikle Katılıyorum, **K-:** Katılmıyorum, **K:** Kararsızım, **K+:** Katılıyorum, **TK:** Tamamen Katılıyorum

Tablo 6'daki öğrencilerin materyal paylaşımı boyutu ile ilgili görüşleri incelendiğinde;

12. "Öğrenme için zengin kaynak ve materyal erişimine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 3'ü (%7,5) Kesinlikle Katılıyorum, 8'i (%20,0) Katılıyorum, 9'u (%22,5) Kararsızım, 10'u (%25,0) Katılmıyorum, 10'u (%25,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
13. "Öğretim esnasında zengin çoklu ortam desteğini sağlar. (video, animasyon, ses...)." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 6'sı (%15,0) Kesinlikle Katılıyorum, 15'i (%37,5) Katılıyorum, 8'i (%20,0) Kararsızım, 5'i (%12,5) Katılmıyorum, 6'sı (%15,0) Kesinlikle Katılmıyorum olarak görüş belirttiği görülmektedir.

Öğrencilerin materyal paylaşımı boyutu ile ilgili her bir ifadeye ilişkin verdikleri değerlendirme puanları toplanarak elde edilen genel öğrenci görüşü puanları değerlendirildiğinde ise; olumlu görüşe sahip olan öğrencilerin oranı (%40) ile olumsuz görüşe sahip olan öğrencilerin (%38.8) birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak ise, Facebookun metin, resim ve video dışında özellikle eğitimde sıkça başvurulan Microsoft Word ve Microsoft Powerpoint belgelerinin paylaşımına yer vermemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşleri eğitimdeki yenilikler boyutunda incelenmiş ve bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo7. Eğitimdeki Yenilikler Boyutunda Öğrenci Görüşleri

S.NO	İFADELER	KK	K-	K	K+	TK	TOPLAM
14	Günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olunmasına katkı sağlar.	-	2 (%5,0)	-	16 (%40,0)	22 (%55,0)	40 (%100)
15	Gündemdeki yeniliklerin takip edilmesine katkı sağlar.	-	1 (%2,5)	1 (%2,5)	15 (%37,5)	23 (%57,5)	40 (%100)
TOPLAM PUANLAR:		-	3	1	31	45	80
(%)		(-)	(%3,7)	(%1,3)	(%38,7)	(%56,3)	(%100)

KK: Kesinlikle Katılmıyorum, **K-:** Katılmıyorum, **K:** Kararsızım, **K+:** Katılıyorum, **TK:** Tamamen Katılıyorum

Tablo 7'deki öğrencilerin materyal paylaşımı boyutu ile ilgili görüşleri incelendiğinde;

14. "Günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olunmasına katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 22'si (%55,0) Kesinlikle Katılıyorum, 16'sı (%40,0) Katılıyorum, 2'si (%5,0) Katılmıyorum olarak görüş belirttiği,
15. "Gündemdeki yeniliklerin takip edilmesine katkı sağlar." ifadesine ilişkin 40 öğrencinin 23'ü (%57,5) Kesinlikle Katılıyorum, 15'i (%37,5) Katılıyorum, 1'i (%2,5) Kararsızım, 1'i (%2,5) Katılmıyorum olarak görüş belirttiği görülmektedir.

Öğrencilerin eğitimdeki yenilikler boyutu ile ilgili her bir ifadeye ilişkin verdikleri değerlendirme puanları toplanarak elde edilen genel öğrenci görüşü puanları değerlendirildiğinde ise; yaklaşık tamamının (%95) olumlu bir görüşe sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin facebook kullanım amacına ilişkin görüşlerinin cinsiyete, yaşa ve cinsiyet*yaş ortak etkisine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo8. Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyete, Yaşa ve Cinsiyet*Yaş Ortak Etkisine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Çok Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Kaynak	Bağımlı Değişken	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet	İletişim	1,749	1	1,749	0,046	0,832*
	İşbirliği	3,689	1	3,689	0,297	0,589*
	Materyal	2,133	1	2,133	0,372	0,546*
	Yenilik	1,905	1	1,905	1,107	0,300*
Yaş	İletişim	0,189	2	0,095	0,002	0,998*
	İşbirliği	10,759	2	5,380	0,433	0,652*
	Materyal	3,523	2	1,762	0,307	0,737*
	Yenilik	2,479	2	1,239	0,720	0,494*
Cinsiyet*Yaş	İletişim	19,606	1	19,606	0,511	0,479*
	İşbirliği	0,245	1	0,245	0,020	0,889*
	Materyal	0,911	1	0,911	0,159	0,692*
	Yenilik	0,476	1	0,476	0,277	0,602*
Hata	İletişim	1342,958	35	38,370		
	İşbirliği	434,808	35	12,423		
	Materyal	200,558	35	5,730		
	Yenilik	60,250	35	1,721		
Toplam	İletişim	23080,000	40			
	İşbirliği	7792,000	40			
	Materyal	1576,000	40			
	Yenilik	3268,000	40			

*: $p > 0.05$

Öğrencilerin eğitimde sosyal ağların (facebook) kullanımına ilişkin görüşleri iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilik boyutlarında cinsiyete, yaşa ve cinsiyet*yaş ortak etkisine göre farklılık gösterip göstermediği 0.05 anlamlılık düzeyinde incelenmiş, öğrenci görüşlerinin bu dört boyutta cinsiyete, yaşa ve cinsiyet*yaş ortak etkisine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür ($p>0.05$).

Sonuç

Araştırmada, öğrencilerin eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin görüşleri iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler boyutlarında ve genel olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacına göre varılan sonuçlar aşağıda verilmiştir:

- Eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin Facebook kullanımına ilişkin görüşlerinin pozitif diğer bir ifadeyle olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Mazman (2009)'ın çalışmasında da öğrenci görüşleri ile facebook kullanımı arasında pozitif bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

- Araştırmaya katılan ve çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin dağılımına göre kız ve erkek öğrencilerin tam anlamıyla eşit bir dağılım göstermese de oransal olarak birbirine yakın olduğu görülmüş, buradan hareketle öğrenci görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği de analiz edilmiştir. Benzer şekilde, öğrenci yaşlarının dağılımı öğrenci görüşlerinde cinsiyet yanında yaşında etkisinin olup olmadığını incelemeyi gerektirmiş ve araştırmada yaş değişkeninin etkisi de incelenmiştir.

- Araştırmada eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri iletişim boyutunda incelenmiş, öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. İşbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler boyutunda da öğrenci görüşlerinin olumlu ve pozitif olduğu yargısına varılmıştır. Mazman (2009), tarafından yapılan araştırmada her ne kadar doğrudan öğrenci grubu yerine facebook kullanan kişiler araştırma kapsamına dahil edilmiş olsa da belirtilen boyutlarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle eğitimde facebook kullanımının iletişim, işbirliği, materyal kullanımı ve eğitimde yenilik boyutlarında pozitif yönde bir etkisinin olduğu görülmüştür. Buna göre, araştırmada elde edilen sonuçlar Mazman'ın araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Buna karşın, Selwyn (2007) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla işbirliği boyutunda farklılık göstermektedir. Selwyn'in çalışmasında öğrencilerin akademik açıdan birbirleriyle yardımlaşma ve işbirliği yapmaya istekli olmadıkları görülmüştür. İletişim boyutunda bu çalışmada olduğu gibi Baran (2010) ve Aurbry (2009)'ın çalışmalarında da olumlu öğrenci görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir.

- Araştırmada eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin cinsiyet, yaş ve cinsiyet*yaş ortak etkisine göre anlamlı bir farklılık göstermediği, diğer bir ifadeyle bu değişkenlerin elde edilen bulgular açısından önemli bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Karakaş (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrenci görüşlerinin iletişim ve işbirliği boyutlarında cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve bu çalışma sonuçları ile farklılık gösterdiği görülmüştür.

Öneriler

Araştırma bulgularından hareketle varılan sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler ise şöyledir:

- Araştırmada eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinde olumlu ve olumsuz değerlendirmelerin olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler arasındaki bu zıt görüşlerin özellikle bireysel farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmekte, bu bireysel farkların konuyla ilgili öğrenci görüşlerine etkilerini araştırmak için yeni çalışmaların yapılması önerilmektedir.

- Araştırma sonuçlarına göre uygulayıcılara; bireysel veya işbirlikli öğrenmelerde, öğrenciler arası iletişimin ve kaynak paylaşımının önemli olduğu derslerde Facebook sosyal ağından yararlanmaları önerilebilir.

Özellikle sınıf içinde kendisini yeterince ifade edemeyen öğrenciler için Facebook, alternatif bir ortam olabilir. Ayrıca Facebook gibi sosyal ağların derslerde kullanımı; ders içeriğini görselleştirmek ve ilgi çekici hale getirmek için öğretmenlere de yardımcı olabilir.

- Araştırmada çalışma grubunda lisans düzeyinde öğrenim gören 40 öğrenci yer almıştır. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından daha fazla öğrenci üzerinde çalışma yapılabilir ve elde edilen sonuçlar bu araştırma sonuçları ile kıyaslanabilir ve ilgili alanyazında araştırmacılar ve uygulayıcılar ile paylaşılabilir.

Kaynakça

Ajan, H. and R. Hartshorne, R.(2008). "Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: theory and empirical tests", *Internet and Higher Education*, 11, pp.71–80.

Amichai-Hamburger, Y. & Vinitzky, G.(2010). Social network use and personality *Computers in Human Behavior* (article in press).

Aubry, C. (2009). Motivation And Instructor's Self-Disclosure Using Facebook In A French Online, Yüksek Lisans Tezi, Güney Florida Üniversitesi, Florida.

Baran, B.(2010). Facebook as a formal instructional environment, *British Journal of Educational Technology*, 41(6),146-149.

Ferdig, R. E. (2007). Editorial: Examining Social Software in Teacher Education *Journal of Technology and Teacher Education*, 15(1), 5-10.

Grant, N. (2008). On the Usage of Social Networking Software Technologies in Distance Learning Education.

Karakaş, A. (2011). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri(BÖTE) öğrencilerinin facebook kullanım amaçları ve eğitsel bağlamda kullanımı ile ilgili görüşleri: MAKÜ ÖRNEĞİ, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, Burdur.

Lenhart, A. & M. Madden(2007). Social Networking Web sites and Teens: An Overview Pew Internet and American Life Project Report.

Mazman, S.G. (2009). Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Murray, C.(2008). Schools and Social Networking Fear or Education?, *Synergy Perspective: Local*, Vol. 6 Issue 1, pp.8-12.

Selwyn, N. & Lyndsay Grant, L.(2009). Researching the realities of social software use an introduction, *Learning, Media and Technology*, 34(2), 79-86.